

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان

نشانی: تهران، میدان فاطمی، خیابان بهرام‌مصیری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • شماره: ۸۸۹۲۵۴۶۷
تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸
توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز • تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: صمیم

روزنامه شتر

دوشنبه ۱۷ اردیبهشت ۱۴۰۲ • ۲۷ شوال ۱۴۴۵ • ۶ می ۲۰۲۴ • سال بیست‌ویکم • شماره ۴۸۲۶ • ۱۲ صفحه
اذان ظهرتهران ۱۲:۰۱ • اذان مغرب ۱۹:۱۵ • اذان صبح فردا ۳:۳۱ • طلوع آفتاب ۵:۰۶

www.sharghdaily.com

apararat:tasvirshargh

Telegram:SharghDaily

youtube:sharghdaily

twitter:sharghdaily

instagram:sharghdaily1

شبکه‌خوانی

دعوی کولر و آمدن مجری

برخی اخبار در شبکه‌های اجتماعی واکنش‌های زیادی به همراه داشته‌اند.

کولر گازی

در روزهای گذشته خبرهایی درباره قبض‌های میلیونی استفاده‌کنندگان از کولرهای گازی منتشر شد. یکی از مسئولان کام را عقب‌تر برد و بیسان کرد اصولاً تبلیغ کولر گازی ممنوع شده است.

مدیرعامل شرکت توانیر، مصطفی رجبی مشهدی، با اشاره به مصرف برق ۳۲ هزار مگاواتی سمانه‌های سرمایه‌یسی در دوره گرم سال، آن را معادل مصرف برق یک کشور ۱۲۰ میلیونی عنوان کرد و گفت: ممنوعیت تبلیغ کولرهای گازی در مناطق عادی و معتدل در مذاکره با صدواسیما حاصل شده و ۸۰ درصد مناطق کشور را شامل می‌شود.

درحال‌حاضر رشد شتابان مصرف به ۵٫۷ درصد رسیده که در مقابل مشکلات تولید، نیاز به تغییر سیاست‌های مصرف دارد.

لغو جایزه ۳۰هزار یوروبی

دولت چپ‌گرای اسپانیا اعلام کرد که جایزه ملی گاو‌سازی را لغو می‌کند؛ اقدامی که خشم حامیان این نمایش را برانگیخت؛ اما مورد استقبال گروه‌های حقوق حیوانات قرار گرفت. وزیر فرهنگ اسپانیا گفت: «اکثریت فزاینده‌ای از اسپانیایی‌ها نگران حقوق حیوانات هستند؛ بنابراین ما فکر نمی‌کردیم که حفظ جایزه‌ای که به نوعی از حیوان آزاری پاداش می‌دهد، مناسب باشد».

ایسن جایزه سالانه که در سال ۲۰۱۱ در دولت سوسیالیست قبلی ایجاد و اولین بار در سال ۲۰۱۳ اعطا شد، ۳۰ هزار یورو (۳۲ هزار دلار) به بردگان اهدا می‌کند.

کنسرت رایگان برای خداحافظی

به‌ی‌پی‌سی گزارشی از کنسرت رایگان مدونا در ریودوژانیروی برزیل منتشر کرده است. این کنسرت با حضور جمعیت عظیمی از طرفداران آن به صورت رایگان برگزار شد. تخمین زده شد که حدود یک‌میلیون و ۵۰۰ هزار نفر برای حضور در این کنسرت به ساحل کوپاکابانا در این شهر آمدند. این کنسرت برای تشکر از حمایت‌های هوادارانش در طول چندین دهه، برگزار شد.

علاوه بر جمعیت زیادی که در ساحل دور هم گرد آمده بودند، بسیاری از ساکنان این منطقه هم از پنجره‌های خانه‌های خود، هتل‌ها و همچنین قایق‌ها به تماشای این کنسرت پرداختند.

چه کار کنیم که یارانه حذف نشود

خبرگزاری مهر در مطلبی توصیه‌هایی برای حذف‌نشدن یارانه داده است. طبق گزارش سال گذشته سرمایه دهک‌های مختلف دو بار ارزیابی شد و میزان درآمد خانوار رصد شد. با افزایش حجم سرمایه در نوبت‌های ارزیابی سطح درآمدی خانوارها برخی از فهرست دریافت یارانه حذف می‌شوند.

بخشی از گردش مالی بعضی افراد مربوط به تنخواه شرکت‌های آنها بوده که عموماً ماهانه مبلغی برای هزینه‌کرد ماهانه از سوی مدیریت به حساب شخصی این افراد واریز می‌شود.

این امر حجم سرمایه و گردش مالی حساب شخصی افراد را افزایش داده و منجر به حذف آنها از فهرست دهک‌های مشمول یارانه می‌شود؛ بنابراین لازم است این گردش مالی با حساب شرکت و حق برداشت تنخواه‌بگیران انجام شود.

امسال پیش از شه‌ریور میزان درآمد و حجم سرمایه خانوارها بازمینی و ارزیابی مجدد می‌شود و بخشی از خانوارها با افزایش ارزش ربالی اموال از فهرست یارانه‌بگیران حذف شده و برای بعضی هم ممکن است جابه‌جایی دهک اتفاق بیفتد.

سفر یک ماه

عکس‌های یک مجری تلویزیونی در بازگشت از سفر خارج باعث واکنش‌های زیادی شده است.
۱۰ روز پیش نوشته بودند که این مجری یک ماه است که در آمریکا به سر می‌برد تا گرین‌کارتی که قبلاً در یک گفت‌وگوی تلویزیونی اعلام کرده بود، باطل نشود. او گفته بود شه‌روند آمریکاست و شاید به آمریکا برگردد.

نمی‌دانم در میان این همه اخبار جنگی و تهدیدهای ماتم‌زا، روحیه‌ای

باقی می‌ماند که انسان به هنر و شادی هم ببیندش؟ آن هم در جایی که هنر هم در خدمت ماتم باشد و آن‌هم درباره هنر تئاتر؟ اخبار و وقایعی که پیرامون ما می‌گذرد، تلخ است و غم‌بار. در غزه هنوز اسرائیل به انتقام فاجعه‌ای در هفت ماه پیش، پیوسته می‌کشد و ویران می‌کند؛ به امید آنکه شاید رقیب کوتاه بیاید و اسیرانش را آزاد کند.
نیز تیب کوتاه نمی‌آید؛ زیرا برایش جنگ بقا یا سرنوشت و به گفته شکسپیر بر سر «بودن یا نبودن» است. از طرفی خطر به مرزهای ما نزدیک شده و پیس از حمله‌ای به ساختمان کنسولی که منجر به واکنش ایران شد که ضربه آن اسرائیل را هم به خود آورده است که اکنون چه کند؟ از طرفی در میان کشورهای کل منطقه جز سوریه منکی به جمهوری اسلامی، کشورهای دیگر تعارفاتی می‌کنند اما سر دوستی ندارند! سرزمین‌هایشان را از نگرانی احوال خودشان از جمهوری آذربایجان تا ترکیه، عراق، کویت، بحرین، قطر، امارات و سلطنت عمان و البته عربستان پایگاه و پادگان دیگران کرده‌اند و همه تحریم‌های یک‌جانبه آمریکایی را از ترس تحریم‌شدن خودشان پاس می‌دارند؛ خصوصاً تحریم روابط بانکی بین‌المللی که از سوی اولسولگرایان داخلی نیز با خودداری از تصویب پروتکل‌های FATF تشدید هم می‌شود. جنگ دریای سرخ هم مزید بر علت شده و پر تورم و نرخ ارز می‌افزاید؛ و ما پیوسته در معرض این پرسش‌که آخرش چه خواهد شد؟ حیرانیم. پرسشی که نشان از نوعی رکود اقتصادی دارد؛ گویی همه منتظر آخرش هستند که تکلیف‌شان را با خودشان روشن کنند. در چنین شرایطی، دعوتی از دوست هنرمند و فرهیخته خودمان خانم پلدا آزدی، هنرمند و استاد آواز، دریافت کردیم برای حضور در نمایش موزیکال «بیز و منیره» به کارگردانی آقای شکرخدا گودرزی که فرصتی هم شد برای دیدار با استاد مصطفی ملکیان

فریدون مجلسی

عزیز. از نوجوانی احساس خوبی نسبت به فیلم‌ها و نمایش‌های موزیکال نداشتم! در نوجوانی دو فیلم مهم موزیکال غربی در من بسیار اثرگذار بود؛ یکی «وست ساید استوری» و دیگری «اشک‌ها و لبخندها» بود که به نظر بسیار هنرمندانه آمدند. بعد از آن هرچه موزیکال دیدم، تلفیق رقص‌های کاباره‌ای و داستان‌های تکراری بود که نمی‌پسندیدم. در ایران نیز شاهکار ماندگار «شهر قصه» نشان داد وقتی آثاری از نسل فرهیختگان هنری پدید آید، متفاوت است، یعنی دارای پیام و هدف است و ضمن وام‌گیری از گوشه‌هایی از فرهنگ و هنر بومی و ملی، آنها را زنده نگه می‌دارد. اما چنان تئاتری توقعات را درباره نمایش‌های موزیکال بیلا می‌برد. بعد از انقلاب نیز نمایش‌های تا حدی موزیکال، به‌خصوص برگرفته از شاهنامه، مانند اجراهایی از ضحاک ماردوش با موفقیت اجرا شده است. اما نمایش موزیکال بیز و منیره با خوانندگان دست‌چین‌شده و هنرمندانی که داستان جالب عشقی و رزمی دلدادگی بیژن شاهزاده ایرانی به منیره دختر پادشاه سمنگان را با حضور نهبایی و رهایی‌بخش رستم بازگویی می‌کنند و نقش راوی هم به خود صاحب اثر در نقش فردوسی واگذار شده که حکایت طبیعی و تلفیقی تیرگی است. آوازهای بیژن و منیره که گویی در میان شاهنامه گنجانده شده است، گوشه‌ای از زندگی‌نامه شخصی فردوسی را

آنچه گذشت

درباره مسئولیت هنر

یقین در اقیانوس شک

امیرسپیدین

ترانه دیوار همان ترانه‌ای بود که راجر واترز سال‌ها بعد از اجرای اصلی، اجرای جدیدی از آن را منتشر و به مردم فلسطین تقدیم کرد. او که سال‌ها قبل کنسرتی به مناسبت فروپاشی دیوار برلین ترتیب داده بود، در مصاحبه‌ای با خبرنگار یک روزنامه اسرائیلی می‌گفت: «دیوار حالی که اسرائیل در مرز غزه ساخته است، صدمه‌بربر و جحشتناک‌تر از دیوار برلین است.» واترز همچنین در سال ۲۰۱۰ ترانه‌ای با عنوان «غلبه خواهیم کرد» در حمایت از راه‌پیمایی مسالمت‌آمیز فلسطینی‌ها به سمت غزه (همان راه‌پیمایی که به «راه‌پیمایی آزادی» مشهور شد) ساخت و آن را به مردم غزه تقدیم کرد؛ ترانه‌ای که در فرازی از آن با تشبیه غزه به زندانی بزرگ، می‌گفت: «باور دارم که روزی، دیوارهای این زندان را خراب خواهیم کرد.» واترز بعدها مقاله‌ای در روزنامه کاردین نوشت و در آن به رنج مردم غزه اشاره کرد و نوشت «مردم غزه عملاً در زندان غیرقانونی اسرائیل زندانی هستند.» او درعین‌حال در دعوت از سایر هنرمندان برای پایکوت هنری اسرائیل نیز فعالیت زیادی داشت. تقریباً هیچ خواننده شناخته‌شده‌ای را نمی‌توان یافت که پیش از برگزاری کنسرت در اسرائیل، نامه‌ای را راجر واترز دریافت نکرده باشد؛ نامه‌هایی که در آنها واترز تلاش می‌کرد آنان را مجاب کند در اعتراض به سیاست‌های اسرائیل کنسرت خود در این کشور را لغو کنند. اوچ آن را می‌توان نامه‌ای دانست که راجر واترز به هم‌پیمی‌های سابق خود در گروه بینک فلوید نوشت و در آن گفت «از اینکه دیدم مردم اجرا در اسرائیل برنامه دارید جا خوردم. لطفاً این کار را نکنید. مشارکت در نادیده‌گرفتن چهره ژن‌دپرست و آپارتاید آن کشور کاری ناجوانمردانه است. آنهایی که می‌خواهند برایشان برنامه اجرا کنید، با خون‌سردی به پچه‌ها شلیک می‌کنند. برای هر چیز انسانی این برنامه را لغو کنید.» و البته اعضای بینک فلوید، به درخواست بنیان‌گذار خود پاسخ مثبت دادند. راجر واترز مشابه چنین نامه‌ای را برای هنرمندان مختلفی نوشت که برخی از آنها مثل نامه‌هایش به بون جووی، استیو واندر، گیلبرت کیل، کاتانو ولوسو، ممیرا نایر،

پس از گذشت چهار سال، آب در مسیر رودخانه هیرمند قرار گرفت و طی روزهای اخیر به تالاب بین المللی هامون و سایر کانال‌های آنی رسید. مردم منطقه با حضور در محل ورودی آب و تالاب هامون به تماشای آب نستندند و قایق‌سواری کردند. عکس: حامد لامی، ایرنا

شادی در ماتم!

در هزارود صد سال پیش آشکار می‌کند که در مقدمه داستان با یبئی آغاز می‌شود که حکایت از درک «حکیم» ابوالقاسم فردوسی از علم هیئت دارد.

«بسی چون شبه روی شسته به قیر/ نه بهرام پیدا نه کیوان نه تیر»

در چنین شب تیره‌ای، شاعر در جایی خوابی می‌شود و از یار و همسرش می‌خواهد که در باغ بساطی فراهم کند. بنوازد و بخواند و شربتی بیاشامند و به گفته رئیس‌جمهور اسبق مهرورزی‌کنند. فردوسی نمایش ما به این جاهای حساس که رسید، گفت بقیه‌اش را نمی‌شود. باری، داستان به آنجا می‌کشد که همسر هنرمند فردوسی به او می‌گوید داستانی به زبان پهلوی دارد که دوست دارد شوهرش برای خشنودی او آن را به شعر فارسی درآورد. در این عبارت کوتاه چند نکته نهفته است؛ یکی اصالت شاهنامه و مستندبودن آن بر خدای‌نامه و آثار برجای‌مانده به زبان پهلوی «زند مغان» که فردوسی در جای دیگر به آن اشاره کرده است و دیگری آشنایی این زوج «مدرن» و روشنفکر و هنرمند با زبان پهلوی است و دیگر اینکه اثری چون شاهنامه پدید نمی‌آید مگر در خانه‌ای که فرهنگ و هنر و عشق و احترام در آن موج زند. نمایش بیز و منیره تلفیقی از هنر و عشق و حماسه بود. حماسه ملی. با تلفیقی با مشهورترین تصنیف‌های وجدآور نوستالژیک و خوانندگان خوش‌صدا، ازجمله خانم پلدا یزدانی استاد نامدار آواز و هنرنمایی گروه بازیگران که در آن میان نمی‌توانم به کوچک‌ترین غنچه زیبای بازیگر با چشمان سبز و ابروهای کمانی اشاره نکنم که چقدر هم کار خود را جدی می‌گرفت و خواندن و حرکات خود را با جمع تطبیق می‌داد. به او تریک جداگانه گفتم. بدین‌سان در این وانفسای غم‌افزا، در شبی همراه فردوسی و بیژن و منیره، همراه با نام شریف ایران، ماتم ما به شادی گرایید. می‌خواهم از این تریبون دیدن این نمایش را تبلیغ و توصیه کنم؛ گویی درخ

است که من دیده باشم و دیگران نبینند.

آکادمی

باز هم خودکشی

پزشکان

بابک زمانی

نورولوزیست

قبیل از هر چیز باید گفت افزایش شیوع خودکشی پزشکان در ایران، با مطالعات آماری به اثبات رسیده است و بر اساس حدس و گمان نیست.

ثانیاً باید تاکید کرد خودکشی هیچ راه‌حل درستی برای مشکلات نیست. فرزندان، والدین، دوستان و اخیراً دستیاران پزشکانی که خودکشی می‌کنند، هیچ‌گاه آنها را نخواهند بخشید. در دنیای مدرن هرچه بیشتر

و بیشتر بخش‌هایی از وجود به نوعی حیات اجتماعی تعلق دارند و هیچ‌کس حق ندارد درباره این بخش بزرگ‌تر وجودش به تهاشی تصمیم بگیرد. صحبت از خودکشی هم هیچ‌گاه نباید با همین الان هزاران نفر در حالت ambiv- alence نسبت به خودکشی قرار دارند و همین افرادی هم که خود را می‌کشند، بعد از سال‌ها تردید این کار را می‌کنند.

ثالثاً، خودکشی هرکس از جمله هر پزشکی، در زمینه نوعی استعداد روحی و روانی رخ می‌دهد؛ اما عوامل محیطی هرچند اندک در یک لحظه خاص ممکن است تصمیم فرد را قاطعیت ببخشند که آن هم هیچ‌گاه مطلق نیست. مهم‌ترین عاملی که برای پزشکان ایرانی می‌توان برشمرد، فاصله رو به درازد ایجادالها و سطح علمی کار پزشکی در دنیا و ایران است. اگر به معیشت می‌اندیشند هم بیشتر از این بابت است که تعجب می‌کنند چگونه سیستمی ممکن است برجسته‌ترین و موردتأثیرترین بخش‌های خود را در زده فرساید و چگونه این سیستم می‌تواند درباره سایر اصالح عمومی تصمیم بگیرد. این مصالح به‌هیچ‌وجه مختص پزشکان نیست، بلکه پزشکان به‌عنوان یکی از شاخص‌ترین بخش‌های طبقه متوسط مدرن، بیش از همه آن را احساس می‌کنند و به آن واکنش نشان می‌دهند. شاید یکی از دلایل این باشد که پوزیتویسم و خوش‌بینی بخش مهمی از آموزش‌های پزشکی است که در سطح مدرن حتی مرگ طبیعی را هم به رسمیت نمی‌شناسند و تا آخرین لحظه برای هر بیمار مشرف به موت هم بیشترین تلاش را به عمل می‌آورند. همه چیز امکان‌پذیر و در چارچوبی دارای راه‌حلی است.

بنابراین وقتی به نقطه‌ای می‌رسند که اوضاعی است بدون کوچک‌ترین روزنه تغییر، درمی‌مانند. در نتیجه هر آنچه بر فاصله آنچه می‌تواند واقعیت باشد با آنچه عملاً واقعیت است می‌افزاید، بر این احساس درماندگی دامن می‌زند؛ این می‌تواند لحن صحبت با تحلیل یک مقام مسئول از ریشه‌های بحران باشد که آن انکار می‌کند و از پیشرفت‌های موسیقی و حتی هتل‌های مختلف در سراسر جهان آغاز و کنسرت‌های راجر واترز در شهرهای مختلف، سلسله‌وار لغو شد و جانب اینکه برخی از این کنسرت‌ها (مثلاً کنسرت ریو دو ژانیرو) به این دلیل لغو می‌شد که هیچ هتلی حاضر نبود به او و نوازندگانش در مدت اجرای کنسرت، اتاق بدهد! چیزی که واکنش راجر واترز را در پی داشت که در پیامی ویدئویی خطاب به مخالفان اسرائیلی خود می‌گفت: «کسانی که مرا به یهودتویی متهم می‌کنند، بروند به جهنم. تصور کن خود و خانواده‌ات را با تهدید به مرگ از خانه‌ات زور بیرون کنند. این واقعیت غزه و فلسطین است.» او همچنین با انتشار نامه سرگشاده‌ای خطاب به مردم جهان نوشت «من هرگز ضد یهود نبوده‌ام اما می‌توانید مرا ضد اسرائیل بدانید. سیاست‌های دولت اسرائیل شلیک‌های رفتاری است که با سیاهان در آفریقای جنوبی و با بومیان در آمریکا شد» و به یادها آورد که «تتها کشوری که از دولت آپارتاید در آفریقای جنوبی حمایت می‌کرد، اسرائیل بود.»

حالا و در میانه دور اخیر حملات ویرانگر اسرائیل به غزه، راجر واترز باز در کنار مردم فلسطین ایستاده است. صاویر کودکان کشته‌شده در غزه، پای ثابت کنسرت‌هایش بوده که در اکثر آنها، جفیه‌ای فلسطینی را به عنوان نماد همبستگی با مردم غزه به دور کمر بستند. او در آخرین نمونه از همراهی با مردم فلسطین، صراحتاً از جنبش دانشجویان آمریکا علیه حملات دولت اسرائیل حمایت کرده، به میان آنان رفته و بر ضد اسرائیل شعار داده است. سال‌ها قبل، راجر واترز نامه‌ای به «بون جووی» خواننده سرشناس آمریکایی که قصد داشت کنسرتی را در اسرائیل برگزار کند نوشت و در آن به او گوشزد کرد «شما باید بدانید که به نام هنر و در لباس هنرمند، شانه به شانه در کنار کسانی می‌ایستید که مردمان را در سرزمین خودشان می‌کشند، کودکان را می‌سوزانند، کنار کسانی می‌ایستید که با بولدوزر، راشل کوری، زنی که می‌خواست جلوی ویران کردن خانه مردم را بگیرد، له کرد و کشت؛ شما کنار کسانی می‌ایستید که همراه آپارتاید و دشمن انسانیت هستید؛ به نظر می‌رسد نامه راجر واترز به بون جووی را می‌توان پیش چشمان هنرمندان بسیاری در کشورهای بسیاری گذاشت تا شاید به یادشان بیآورد هنر به انتفاع از هنر محدود نمی‌شود و هنرمند، فقط به عکس یادگاری و لبخند‌زدن روی جلد مجله‌ها بسنده نمی‌کند! هنرمند برای درهای یقین در اقیانوسی از تردیدها، در برابر جامعه، کشور، جهان و در برابر وجدان انسانی خویش مسئول است.

با این همه، با وجود آمار بالای خودکشی در میان پزشکان، باید گفت اکثریت پزشکان با همان نگرش خوش‌بینانه و پوزیتویستی خود ریشه مشکلات را به‌طور واقعی بسیار پیش‌بینی‌تر دریافته و اصلاح چارچوبی که آنان را به هیچ می‌انگارد وجهه همت خود قرار می‌دهند، خودکشی نمی‌کنند و خودکشی دیگران را هم درمان می‌کنند.

جامعه پزشکی چالشش را از جایی شروع می‌کند که واقعا هست. چالش دشوارتر و اصلاح سیستم موجود با تمام چارچوب‌ها و تابوهایش را واجد ارزش اخلاقی بالاتری می‌یابد.

۳ طبقه

شهردار منطقه سه از یک طرح برای سه‌طبقه‌کردن میدان ونک خبر داده است. حمید جوانی گفت: «پروژه بسیار بزرگ است و اگر بنا باشد حجم اولیه آن اجرا شود، از چهارراه جاهد کودک به سمت بزرگراه چمران بیش از دو کیلومتر و از تونل توحید بزرگ‌تر است. ریزگرذ جهان‌کودک و میدان ونک به سمت ملاصدرا و اتوبان شهید چمران قبلاً طراحی شده است.»

یک میلیون نفر

یک مقام مسئول وزارت راه و شهرسازی خبر داد بیش از یک میلیون نفر در صف دریافت وام هستند. سیداحمد ضعیبان، گفت: «تاکنون یک میلیون و ۴۶۹هزارو ۸۷۵ نفر حائز شرایط دریافت وام ودیعه مسکن شناخته شده‌اند. بانک تاکنون از ۳۰ درصد متقاضیان قرارداد امضا کرده‌اند»؛ اما طبق جدیدترین آمار ۱۸ بانک کشور هیچ تسهیلاتی تا آخر فروردین پرداخت نکرده بودند.

۳۰۰۰ متر مربع

مهدی چمران، رئیس شورای شهر تهران، معتقد است در ماجرای پارک لاله قرار نیست درختی قطع شود. او درباره حصارکشی سه هزار مترمربعی در پارک لاله تهران می‌گوید که باید طرحی آورده شود؛ اما «چیزی که برداشت من است و طی پیگیری‌ها گفته‌اند قرار نیست درختی قطع شود و ما هم این اجازه را نمی‌دهیم» در بوستان‌های بالای یک هکتار می‌توان مسجد و کتابخانه ساخت.